

цесами; створення системи внутрішнього аудиту на підприємстві, що значно підвищує інтерес інвесторів до таких підприємств.

Зміцнення позицій внутрішнього аудиту в Україні потребує вирішення таких першочергових завдань: як удосконалення законодавчого регулювання внутрішнього аудиту; подальше розроблення і впровадження нормативів внутрішнього аудиту; поліпшення методики організації внутрішнього аудиту, оцінки його якості; вирішення питання аудиторської етики тощо.

Список використаних джерел:

1. Кравченко В.В. Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в сучасних умовах господарювання /В.В. Кравченко// Наукові праці КНТЕУ. Економічні науки – 2010. – № 17. – С. 32-35.
2. Макеєва О. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні /О.Макеєва // Економіст. – 2010. – №6. – С. 54-57.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Саченко С. І.

*Коцай Юрій,
студент групи РКзм-52*

ФОРМУВАННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Статутний капітал, як найбільш стійка частина власного капіталу підприємства, є сукупністю засобів, початково інвестованих власниками відповідно до установчих документів для статутної діяльності підприємства з метою одержання прибутку. З юридичної точки зору цей капітал характеризує, з однієї сторони, величину уособленого майна, право власності на яке перейшло до підприємства, як юридичної особи; з іншої сторони – це сума зобов'язань перед інвесторами після повної оплати ними своїх акцій.

Проблеми формування статутного капіталу різних юридичних осіб неодноразово ставали предметом наукових досліджень, але окремі питання, які є важливими з практичної точки зору й концептуальними з наукової, залишилися недостатньо вивченими.

Фінансовий облік статутного капіталу починається з дня відображення підприємства в державному реєстрі суб'єктів підприємни-

цької діяльності і закінчується днем вибуття підприємства з державного реєстру (внаслідок припинення діяльності, банкрутства тощо).

Статутний капітал юридичної особи формують у кілька етапів. На першому етапі формування статутного капіталу учасники визначають обсяг капіталу й частку кожного внеску. До цього питання можна підійти об'єктивно, суб'єктивно або формально.

Об'єктивний підхід передбачає формування статутного капіталу в розмірі, необхідному для досягнення певної мети; коли необхідно акумулювати максимальні кошти. При цьому обсяг статутного капіталу є, як правило, високим, а частки відображають реальні майнові інвестиції учасників. Може статися, що учасник-ініціатор, на якому усе тримається, має невелику частку, оскільки не має достатнього капіталу, тому, як правило, об'єктивний підхід властивий для визначення розміру статутного капіталу товариств.

Суб'єктивний підхід – це формування статутного капіталу в розмірі, який наперед узгоджує розподіл часток між учасниками. До уваги беруть не те, яка сума потрібна для досягнення мети юридичної особи й здійснення ефективної господарської діяльності, а те, яка структура капіталу влаштовує учасників. Часто для учасників важливіше, щоб лише у нього було 49% голосів (або 51%), аніж розмір внеску. Зустрічалися випадки, коли сторони домовлялися про співвідношення часток української й іноземної сторони, навіть не визначаючи, скільки саме осіб-засновників буде представляти кожен сторону. Суб'єктивний підхід до розміру й розподілу статутного капіталу дозволяє врахувати не лише й не стільки майновий внесок учасника, скільки персональне значення того чи іншого учасника в досягненні мети створюваної організації.

Для окремих категорій юридичних осіб статутний капітал має суто формальне значення: учасників не цікавить розподіл голосів, розмір статутного капіталу і внесків. Так само це не є важливим і для товариства, створеного членами однієї родини. Але вимогу сформувавши статутний капітал обійти не можна. Учасники зобов'язані передбачити розмір капіталу й сформувавши його, бо без цього не будуть виконані вимоги до створення юридичної особи, а отже, її не зареєструють. Тому учасники створюють статутний капітал, сприймаючи це як формальність. Але для мінімізації витрат на створення юридичної особи вони, як правило, формують капітал у розмірі, який дорівнює мінімальному. Цей порядок визначення розміру статутного капіталу можна назвати формальним [1, с.12].

Закріплюючи розмір статутного капіталу, слід виходити з таких критеріїв: організаційно-правова форма юридичної особи; кількість учасників; державна належність учасників; сфера діяльності юридичної особи.

Організаційно-правова форма дозволяє врахувати особливості відповідальності учасників за зобов'язаннями створеної юридичної особи. Для товариств, у яких учасники ризикують лише в межах внесків і особистої відповідальності не несуть, слід враховувати високий рівень мінімального статутного капіталу. Але якщо учасники товариства відповідатимуть і особистим майном, вимоги до мінімального капіталу можуть бути м'якшими.

Чинне законодавство не враховує кількість учасників, як критерій визначення статутного капіталу. Немає різниці між мінімальним капіталом товариства, у якому два учасники, і тим, у якому п'ятдесят. Велика кількість учасників, з одного боку, мінімізує початкові витрати, оскільки сума, необхідна для створення товариства, розподіляється на всіх. Це робить участь у товариствах доступною для багатьох. З іншого боку, невелика сума можливих втрат від невдалої інвестиції може зробити учасника байдужим до долі створеного ним товариства [3, с.14].

Врахування державної належності засновників, встановлення для них підвищених вимог до мінімального статутного капіталу сприятиме залученню додаткових іноземних інвестицій, може бути одним із засобів протекціоністської політики держави щодо вітчизняних виробників. Для створення товариств, у яких іноземні учасники мають частку понад 50%, мінімальний статутний капітал має бути у п'ять разів вищий, аніж капітал аналогічного товариства, створеного резидентом.

Також для різних учасників цивільного обороту економічна діяльність товариств має неоднакове значення. Мінімальний розмір статутного капіталу – це мінімальна сума, необхідна для створення товариства.

На другому етапі формування статутного капіталу учасники визначають предмет внеску. Майно, яке є предметом внеску, має відповідати таким вимогам: бути власністю учасника; бути відчужуваним; належати до майна, яке можуть використовувати для формування статутного капіталу створеної юридичної особи. Спеціальні вимоги до формування статутного капіталу окремих юридичних осіб зумовлені сферою їх діяльності. Основним предметом внеску є гроші в національній валюті України. Якщо предметом внеску є інше майно, то можливість його внесення має бути погоджена з усіма іншими учасниками. Якщо це погодження зафіксоване письмово, то на це слід звернути особливу увагу в засновницькому договорі. Аналіз ст. 88 Цивільного кодексу України дозволяє зробити висновок, що відомості про умови передання майна учасників

обов'язково фіксують лише в засновницькому договорі, а він є установчим документом для повних і командитних товариств[4]. У статутах ТОВ має бути зафіксований лише розмір статутного капіталу з визначенням частки кожного учасника.

На третьому етапі формування статутного капіталу учасники мають домовитися про строк сплати вкладів. Законодавець орієнтує на їх повну сплату впродовж одного року з дня створення юридичної особи, але вказаний строк може бути й скорочений: дострокове виконання зобов'язання допускається.

Реєстрація господарського товариства здійснюється відповідно до порядку, встановленого Положенням про держреєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності. Але починати облік майбутнього власного капіталу необхідно ще до моменту держреєстрації. Першим документом майбутнього господарського товариства є установчий договір, що визначає порядок здійснення засновниками спільної діяльності зі створення товариства. Згідно зі ст. 13 Закону «Про господарські товариства» вкладом до статутного (складеного) капіталу господарського товариства можуть бути гроші, цінні папери, інші речі або майнові чи інші відчужувані права, що мають грошову оцінку, якщо інше не встановлено законом. Грошова оцінка вкладу учасника господарського товариства здійснюється за згодою учасників товариства, а у випадках, встановлених законом, вона підлягає незалежній експертній перевірці [2].

Список використаних джерел:

1. Богуш М. Актуальні питання формування статутного капіталу юридичної особи/ М. Богуш. //Правовий тиждень. – 2008. – №43(116). – С.12-14.
2. Господарський кодекс України від 16.01.03 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
3. Кантерман О. Порядок формування статутного капіталу/ О. Кантерман // Баланс. – 2009. – Спецвипуск №12. – С.14
4. Цивільний кодекс України від 16.01.03 р. № 435-IV[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>

Науковий керівник: к.е.н., доцент Будник Л. А.